

Tisková zpráva Lucemburk 14. února 2019

Komise dostála svým úkolům v oblasti jaderné bezpečnosti podle Smlouvy o Euratomu, ale určitá zlepšení jsou ještě možná, říkají auditoři

Za jadernou bezpečnost nesou obecně odpovědnost členské státy EU, které používají jadernou energii, avšak i Evropská komise má v této oblasti určitou odpovědnost, a to zejména za právní předpisy a dozor. Podle nové zprávy Evropského účetního dvora Komise dostála svým úkolům, ale mohla by více aktualizovat právní rámec a interní pokyny.

Mírové využití jaderné energie v EU se řídí Smlouvou o Euratomu z roku 1957. Za bezpečnost jaderných zařízení odpovídají v první řadě držitelé povolení pro jaderná zařízení (provozovatelé), na něž dohlíží národní regulační orgány. Euratom ve svých směrniciích stanoví základní standardy pro ochranu zdraví pracovníků a veřejnosti před nebezpečím ionizujícího záření. Rada po konzultaci s Evropským parlamentem a na návrh Komise schvaluje a pravidelně aktualizuje směrnice týkající se jaderné bezpečnosti, základních bezpečnostních standardů a nakládání s radioaktivním odpadem a vyhořelým palivem.

Komise také dohlíží na to, jak členské státy provádějí tyto směrnice ve vnitrostátním právu, a v případě potřeby zahajuje řízení o nesplnění povinnosti. Zároveň v členských státech prověřuje, zda jsou jejich plánované investiční záměry v oblasti jaderné energie v souladu se Smlouvou o Euratomu. Komise má právo ověřovat provoz a efektivnost zařízení členských států pro monitorování úrovně radioaktivity v ovzduší, vodě a půdě. Kromě toho provozuje, spravuje a vyvíjí systém Společenství pro včasnou výměnu informací v případě radiální mimořádné situace (ECURIE), který byl vytvořen po havárii v Černobyli v roce 1986 a slouží k výměně informací v případě jaderné nehody. V našem auditu jsme se zaměřili na činnosti, které Komise vykonává na základě svých pravomocí a odpovědnosti podle Smlouvy.

„Komise obecně dostála svým úkolům v oblasti jaderné bezpečnosti,“ uvedl člen Účetního dvora odpovědný za tuto zprávu João Figueiredo. „Doporučujeme však aktualizovat právní rámec, postupy a procesy, které v současnosti uplatňuje při posuzování toho, jak byly směrnice Euratomu provedeny ve vnitrostátním právu, při vypracování stanovisek k investicím v jaderné oblasti a při prověrkách zařízení monitorujících radioaktivitu.“

Účelem této tiskové zprávy je informovat o hlavních zjištěních zvláštní zprávy Evropského účetního dvora. Plné znění této zprávy je k dispozici na internetové stránce www.eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Auditoři prověřovali, jak Komise kontrolovala provádění tří nedávných směrnic Euratomu: směrnice o radioaktivním odpadu, pozměněné směrnice o jaderné bezpečnosti a směrnice o základních bezpečnostních standardech. O svých opatřeních, kterými prováděly směrnici o základních bezpečnostních standardech a pozměněnou směrnici o radioaktivním odpadu, informoval Komisi ve stanovené lhůtě velký počet členských států. Ne všechny členské státy však správně provedly směrnici o radioaktivním odpadu. Komise proto zahájila 15 řízení o nesplnění povinnosti, přičemž většina z nich v době našeho auditu stále probíhala.

Na konci roku 2019 bylo ve 14 členských státech EU (včetně Spojeného království) v provozu celkem 125 jaderných reaktorů. Ve čtyřech z těchto států zároveň probíhala výstavba nových reaktorů. V případě radiální mimořádné situace se úloha Komise omezuje na správu systému ECURIE, protože zajištění připravenosti na mimořádné události a reakce na ně je vnitrostátní odpovědnost příslušného státu. Komise doplnila systém ECURIE Evropskou platformou pro výměnu radiologických údajů (EURDEP), což je internetová platforma, která příslušným orgánům zpřístupňuje údaje z radiologického monitorování téměř v reálném čase. Tento systém podle auditorů obecně funguje dobře, byť jistá zlepšení by byla možná.

Auditoři upozorňují, že současný rámec pro vydávání stanovisek o souladu investičních záměrů v oblasti jaderné energie se Smlouvou o Euratomu neodpovídá nejnovějšímu odvětvovému, legislativnímu a technologickému vývoji v této oblasti. Doporučují rovněž revidovat a zdokonalit postupy uplatňované při prověrkách efektivnosti zařízení členských států pro monitorování radioaktivity.

Poznámky pro redaktory

Základním východiskem právní úpravy jaderné bezpečnosti na mezinárodní úrovni je odpovědnost jednotlivých států za bezpečnost jaderných zařízení. Za regulaci jaderné bezpečnosti odpovídají vlády a za bezpečnost jednotlivých jaderných zařízení odpovídají jejich provozovatelé. Mezinárodní agentura pro atomovou energii (MAAE) funguje jako globální mezivládní fórum pro vědeckou a technickou spolupráci v oblasti jaderné energie.

V EU bylo Smlouvou o Euratomu z roku 1957 zřízeno společenství Euratom – jedná se o samostatný právní subjekt, avšak má tytéž členy jako EU a EU jej také spravuje. Euratom ve svých směrnících stanoví základní standardy pro ochranu zdraví pracovníků a veřejnosti před nebezpečím ionizujícího záření.

Náš audit se zaměřil na činnosti, které Komise vykonává podle Smlouvy o Euratomu. Mezinárodní rámec pro jadernou bezpečnost a jeho uplatňování v členských státech ani technické aspekty jaderné bezpečnosti předmětem našeho auditu nebyly.

EÚD se již dříve zabýval programy pomoci EU pro vyřazování jaderných zařízení z provozu, a to ve [zvláštní zprávě č. 22/2016](#).

Zvláštní zpráva č. 3/2020 „Komise přispívá k jaderné bezpečnosti v EU, ale její přístup je potřeba aktualizovat“ je k dispozici na internetové stránce EÚD (eca.europa.eu) ve 23 jazycích EU.

Tiskový kontakt pro tuto zprávu

Claudia Spiti – claudia.spiti@eca.europa.eu - T: (+352) 4398 45547 / M: (+352) 691 553547